

Obsah

1. Půda jako objekt pozemkových vztahů	13
1.1 Zvláštnosti půdy	13
1.2 Pozemkové vztahy	15
1.3 Pozemkověprávní vztahy	16
1.4 Objekt pozemkověprávního vztahu	16
1.5 Vznik pozemkověprávního vztahu – právní skutečnosti	17
1.6 Subjekty pozemkověprávních vztahů	18
1.7 Pozemkové právo	18
1.8 Principy pozemkového práva	20
1.9 Systém českého pozemkového práva	22
1.10 Vztah pozemkového práva k dalším odvětvím systému českého práva	23
2. Účelová kategorizace půdy	25
2.1 Úvodní poznámky	25
2.2 Historický vývoj (stručný nástin)	25
2.3 Současná právní úprava	28
2.3.1 Charakteristika současné právní úpravy	28
2.3.2 Současná škála účelových kategorií pozemků	29
2.3.3 Závaznost zařazení pozemku do účelové kategorie a mechanismus jeho změny	29
3. Územní plánování	35
3.1 Úvodní poznámky	35
3.2 Platná právní úprava	36
3.3 Nástroje územního plánování a jejich členění	36
3.3.1 Územně plánovací podklady	36
3.3.2 Územně plánovací dokumentace se člení podle dvou hledisek	38
3.4 Pořizování územně plánovací dokumentace	39
3.5 Závaznost schválené územně plánovací dokumentace	44

3.6	Změny schválené územně plánovací dokumentace	44
3.7	Územní řízení	45
3.8	Územní rozhodnutí	46
3.9	Změna pravomocného územního rozhodnutí	47
4.	Pozemkové vlastnictví	49
4.1	Pojem	49
4.2	Omezení vlastnického práva	50
4.3	Objekt vztahu pozemkového vlastnictví	52
4.4	Obsah vztahu pozemkového vlastnictví	55
4.5	Subjekt vztahu pozemkového vlastnictví	58
5.	Vývoj pozemkového vlastnictví (Od vzniku ČSR do součas-	
	nosti)	61
5.1	Úvodní poznámka	61
5.2	Průběh tzv. 1. pozemkové reformy v rovině práva	61
5.3	Druhá pozemková reforma (r. 1945 až 1948)	66
5.4	Období budování reálného socialismu	69
6.	Restituce pozemkového vlastnictví	73
6.1	Základní charakteristika	73
6.2	Restituce majetku fyzických osob	75
6.2.1	Prameny	75
6.2.2	Bližší charakteristika restituce vlastnictví k pozemkům ve světle jed-	
	notlivých restitučních předpisů týkajících se fyzických osob	76
6.2.2.1	Restituce pozemků podle zákona č. 403/1990 Sb., ve znění	
	z.č. 458/1990 Sb., z.č. 137/1991 Sb. a z.č. 161/1992 Sb., o zmírnění	
	následků některých majetkových křivd	76
6.2.2.2	Restituce pozemků podle zákona č. 87/1991 Sb., o mimo-	
	soudních rehabilitacích, ve znění z.č. 267/1992 Sb., z.č. 116/1994	
	Sb. a Nálezu ÚS ČR č. 164/1994 Sb.	79
6.2.2.3	Restituce pozemků podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě	
	vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění	
	z.č. 93/1992 Sb., z. ČNR č. 39/1993 Sb., z.č. 183/1993 Sb., Nálezu	
	ÚS ČR č. 131/1994 Sb., Nálezu ÚS ČR č. 166/1995 Sb. a Nálezu	
	ÚS ČR č. 29 /1996 Sb. a zákona č. 30/1996 Sb.	83

6.2.2.4	Restituce pozemků podle zák. ČNR č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona ČNR č. 441/1992 Sb., ve znění Nálezu ÚS ČR č. 29/1996 Sb. a z.č.30/1996 Sb.	92
6.3	Restituce majetku právnických osob	94
6.3.1	Prameny	94
6.3.2	Bližší charakteristika restituce vlastnictví k pozemkům ve světle jednotlivých restitučních předpisů týkajících se právnických osob ..	95
6.3.2.1	Restituce majetku obcí	95
6.3.2.2	Restituce majetku některých tělovýchovných organizací ...	95
6.3.2.3	Restituce majetku církví	96
7.	Privatizace pozemkového vlastnictví	99
7.1	Malá privatizace	99
7.2	Velká privatizace	100
7.3	Zákon ČNR č. 172/1991 Sb., o přechodu majetku z České republiky do vlastnictví obcí, v platném znění	101
8.	Držba a vydržení	105
8.1	Úvodní poznámky	105
8.2	Pojem držba	105
8.3	Vývoj institutu držby (stručný nástin)	106
8.4	Současná právní úprava	108
8.5	Vydržení	109
9.	Sousedské vztahy	111
9.1	Úvodní poznámka	111
9.2	Platná právní úprava	111
10.	Věcná břemena	115
10.1	Úvodní poznámky	115
10.2	Vývoj práv k cizím nemovitostem (stručný nástin)	115
10.3	Současná právní úprava	117
11.	Stavba na cizím pozemku	121
11.1	Vývoj právní úpravy	121
11.2	Současná právní úprava	123

12. Právo zástavní a podzástavní	125
12.1 Pojem a funkce	125
12.2 Platná právní úprava	125
12.3 Vznik zástavního práva	126
12.4 Právní skutečnosti vedoucí ke vzniku zástavního práva	127
12.5 Zánik zástavního práva	129
13. Vyvlastňování nemovitostí	131
13.1 Úvodní poznámky	131
13.2 Platná právní úprava	132
13.3 Pojem a předpoklady vyvlastnění	133
13.4 Vyvlastňovací řízení	135
13.5 Revokace vyvlastňovacího rozhodnutí	136
13.6 Vyvlastňovací řízení podle vl. nařízení č. 42/1961 Sb.	137
14. Užívání pozemků	139
14.1 Úvodní poznámky	139
14.2 Základní přehled vývoje a současného stavu užívacích institutů k pozemkům v ČR	140
14.2.1 Právo užívání půdy a jiného zemědělského majetku k zajištění výroby	141
14.2.2 Právo užívání k zajištění lesní výroby a ostatních funkcí lesa ...	142
14.2.3 Družstevní užívání	142
14.2.4 Záhumenkové užívání půdy	144
14.2.5 Náhradní užívání	144
14.2.6 Právo bezplatného užívání rybníků	145
14.2.7 Nájem zemědělského pozemku podle OZ	145
14.2.8 Prozatímní správa národního majetku	146
14.2.9 Právo hospodaření státním majetkem	146
14.2.10 Správa nemovitostí podle zákona č. 229/1991 Sb.	147
14.2.11 Trvalé užívání nemovitého národního majetku	148
14.2.12 Osobní užívání pozemků	150
14.2.13 Dočasné užívání	150
14.2.14 Nájem pozemku	152
14.2.15 Nájemní vztahy podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlast- nických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, v plat- ném znění	160

14.2.16	Časově omezený nájem podle zákona č. 229/1991 Sb., v platném znění	166
14.2.17	Zatímní užívání podle odst. 5 z.č. 229/1991 Sb., v platném znění ve spoj. s odst. 7 až 9 zákona č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, v platném znění	167
14.2.18	Výpůjčka pozemků	167
15.	Evidence nemovitostí	169
15.1	Vývoj evidence nemovitostí	169
15.1.1	Veřejné knihy	169
15.1.2	Pozemkové katastry	176
15.1.3	Jednotná evidence půdy	178
15.1.4	Evidence nemovitostí v letech 1964 až 1992 (31.12.1992)	179
15.2	Současná evidence nemovitostí v katastru nemovitostí	181
15.2.1	Pojem katastru nemovitostí	181
15.2.2	Základní pojmy související s katastrem nemovitostí	182
15.2.3	Správa katastru	185
15.2.4	Předmět katastru	185
15.2.5	Obsah katastru	186
15.2.6	Závaznost údajů katastru	190
15.2.7	Veřejnost katastru	190
15.2.8	Poskytování údajů z katastru	191
15.2.9	Povinnosti vlastníků a jiných oprávněných, vztah obcí a státních orgánů ke katastrálním úřadům	194
15.2.10	Změny obsahu katastru	195
15.2.11	Zápisy právních vztahů do katastru nemovitostí	198
15.2.11.1	Předmět zápisu	198
15.2.11.2	Forma zápisu	199
15.2.12	Oprava chyb v katastrálním operátu	205
15.2.13	Revize katastru	206
15.2.14	Obnova katastrálního operátu	207
15.2.15	Zásady uplatňované při vedení katastru nemovitostí	208
16.	Právní režim zemědělského půdního fondu	211
16.1	Základní právní prameny	211
16.2	Pojem zemědělský půdní fond	211
16.3	Zásady ochrany zemědělského půdního fondu	212

16.4	Změny kultur pozemků	215
16.5	Hospodaření na zemědělském půdním fondu	216
16.6	Ochrana zemědělského půdního fondu při některých speciálních činnostech	217
16.7	Odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu	222
16.8	Orgány ochrany zemědělského půdního fondu	225
16.9	Ekonomické nástroje ochrany zemědělského půdního fondu	228
16.10	Sankce	232
17.	Pozemkové úpravy	235
17.1	Vývoj právní úpravy	235
17.2	Pozemkové úpravy podle platné právní úpravy	237
17.2.1	Prameny právní úpravy	237
17.2.2	Pojem, cíl a formy pozemkových úprav	238
17.2.3	Předmět pozemkových úprav	240
17.2.4	Řízení o pozemkových úpravách	240
17.2.5	Náklady na pozemkové úpravy	246
17.2.6	Vlastnická práva a věcná břemena k pozemkům, které jsou předmětem pozemkových úprav, vztah ke katastru nemovitostí ČR .	246
18.	Právní režim pozemků určených plnění funkcí lesa	249
18.1	Vývoj právní úpravy	249
18.2	Současná právní úprava	250
18.2.1	Prameny platné právní úprava	250
18.2.2	Charakteristika lesního zákona a základních pojmů, s nimiž pracuje	251
18.2.3	Povinnosti vlastníků při nakládání s lesy	255
18.2.4	Kategorizaci lesů a základní povinnosti sledující jejich zachování	257
18.2.5	Užívání pozemků určených k plnění funkcí lesa	258
18.2.5.1	Přehled užívacích práv	258
18.2.5.2	Obecné užívání lesů	260
18.2.5.3	Užívání cizích pozemků k lesní dopravě	262
18.2.6	Právní prostředky sloužící zachování lesa	262
18.2.6.1	Základní charakteristika zásady	262
18.2.6.2	Prostředky ochrany pozemků určených plnění funkcí lesa před jejich uvolňováním pro jiné účely.	263
18.2.6.3	Prostředky ochrany kvality pozemků určených plnění funkcí lesa	267

18.2.7	Státní správa lesů a lesní stráž	269
18.2.7.1	Státní správa lesů	269
18.2.7.2	Lesní stráž	271
18.2.8	Ekonomické prostředky ochrany lesa	271
18.2.9	Právní odpovědnost podle lesního zákona	272
18.2.10	Odpovědnost podle z. ČNR č. 282/1991 Sb., o ČIŽP a její působnosti v ochraně lesa	276
19.	Pozemky sloužící vodnímu hospodářství	277
19.1	Základní právní prameny	277
19.2	Objekt	277
19.3	Základní pojmy	278
19.4	Majetkoprávní vztahy	280
19.4.1	Pozemky tvořící koryta vodních toků	280
19.4.2	Zdroje podzemní vody	282
19.4.3	Správa vodních toků	283
19.4.4	Povinnosti vlastníků a uživatelů nemovitostí při vodních tocích ..	284
19.4.5	Vodohospodářská díla	285
20.	Pozemky sloužící k ochraně a využívání nerostného bohatství	287
20.1	Základní právní prameny	287
20.2	Základní pojmy	288
20.3	Vyhledávání a průzkum ložisek a hospodaření se zásobami výhradních ložisek	290
20.4	Chráněná ložisková území	292
20.5	Výstavba dolů a lomů	293
20.6	Dobývání nerostů (ložisek)	294
20.7	Dobývání ložisek	297
20.8	Dobývání ložisek nevyhrazených nerostů, resp. těch ložisek, které nejsou výhradními	299
•20.9	Zvláštní zásahy do zemské kůry	299
20.10	Náhrada důlních škod	300